

SANDARA

LITHUANIAN

NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

Consisting of 100 Branches Located
in All Principal Cities of the
UNITED STATES

840 West 33rd Street,
Chicago, Ill. 60608
Telephone: (312) 927-4789

PRICE 40 CENTS

GRUODŽIO 3 - DECEMBER 3, 1979

NR. 20.

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ- LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara

BRUOŽAI

Jau daugiau mėnesio įvairiomis taisyklomis priemonėmis JAV stengiasi iš barbariškų Irano muzulmonų fanatikų, susispietusių apie jų vadą R. Chomeini, išgauti įkaitais laikomą savo ambasados personalą. Nors visas pasaulis, neišskyrus net ir komunistinio, pasisakė už JAV diplomatinio personalo paleidimą, jų išvaduoti nepavyko. Šia prasme pasisakė ir Jungtinių Tautų saugumo taryba. Manoma, kad JAV turės anksčiau ar vėliau panaudoti jėgą.

Dramatinėje JAV - Irano santykių įtampoje gana svarbų vaidmenį vaidina buvusio Irano šacho Reza Pahlevi (37 metus glaudžiai bendradarbiavusio su JAV) buvimas šiame krašte. Ištroškę kraujo, nepasitenkindami apie 800 nužudytų buvusios monarchinės valdžios aukštųjų pareigūnų, jie siekia nužudyti ir buvusį šachą, reikalaujanti išduoti revoliuciniam komitetui. Šachas, jau kuris laikas yra šiame krašte ir buvo operuotas bei gydomas New Yorke. Paskiausiai jis perkėlė į Texas, kur vienoje amerikiečių karinėje bazėje tebegydomas. Naiviu tonu prašė prieš šachą kandidatas į JAV prezidentus sen. E. Kennedy, tartum tai būtų balsas kokio muzulmono.

Irano muzulmonu vadas R. Chomeini, atrodo, adoptavęs rusų komunistų kovos metodus. Degdamas pykčiu ir kerštu, jis kiršina muzulmonus prieš JAV. Arabams jis pataria nutraukti bet kokius santykius su šiuo kraštu. Griebdamasis melo, jis sukiršino tamsius muzulmonų berašius. Dėl to Saudi Arabijoje, Pakistane, Libane įvyko prieš amerikiečius nukreiptų riaušių, kurių metu užpultos bei padegtos diplomatinės ir kultūrinės įstaigos. Pakistane nukauti du marinai, saugoję amerikiečių ambasadą. Prezidentas J. Carter su savo patarėjais turi didelių rūpesčių.

"Didysis rytų brolis" - raudonoji sovietų imperija, vykdydamas savo grobuoniškus siekius pasaulyje, eina vis į didesnius ekonominius sunkumus. Iš tų sunkumų, net ir satelitus melždamas, vargu ar išbrisis. Teks dėl duonos prašyti "supuvusių vakarų kapitalistinio pasaulio". Pats diktatorius Leonid Brežnev smarkiai sukritikavo savo 11 ministerijų darbą, ieškodamas tikrų kaltininkų, kurių net ir su KGB agentais surasti negali... Štai keletas faktų. Maskva Lenkijai pakėlė skystojo kuro kainas 37%, Vengrijai tas pats kuras pabrangintas 63%, Rumunijai - 84%, o Bulgarijai net 94%. Šiuo metu Bulgarijai už galioną benzino moka 4 dolerius! Visose sovietų satelitų valstybėse jaučiami kapitalistiniai negalavimai: infliacija, produkcijos kritimas, eksporto sumažėjimas, stoka maisto, ypač mėsos gaminių, pieno produktų, drabužių, apavo. Viena moteris Prahoje amerikiečių laikraštiniui pareiškė: "30 metų mums buvo kalama mintis į galvą, kad ateityje vis geriau. Tuo tarpu tikrovėje padėtis bus blogėja."

Chicago miesto galva Jane Byrne turi daug rūpesčių: miesto autobusų šoferiai reikalauja didesnių atlyginimų, nors jie yra geriausiai apmokami visoje Amerikoje ir pasaulyje (10.64 dol. į valandą). To pat siekia gaisrininkai, po

licija, kurie reikalauja savo laiku žadėtų raštiškų sutarčių. Sušlubavo mokyklų sistema, likusi be pinigų. Toms problemoms išspręsti reikalinga papildomų milijoninių sumų. Majorė numato Chicagoje atidaryti kazino su azartiniais lošimais, bet susilaukė stiprios opozicijos.

Tik ką pasibaigę Portugalijos rinkimai į parlamentą atnešė pergalę centro koalicijai, kuri kraštą valdys ligi ateinančių rudenį vykstančių normalių rinkimų. Vadinamo demokratinio sąjūdžio koalicijos laimėjimas rodo krašto posūkį į dešinę. Rinkimuose itin buvo aktyvus komunistinis elementas, tačiau, kaip ir visur kitur, be raudonosios armijos paramos rinkimų laimėti neįstengia, nors Kremlius geroką sumą pinigų buvo papylęs.

Muzulmonai demonstravo net ir Londone. Garsiajame Hyde Park žygiavo apie 3.000 čia gyvenančių muzulmonų. Demonstracija praėjo, palyginti, ramiai. Buvo nešami plakatai su šūkiomis: "Mirtis Carteriui!", "Šalin! Amerika" ir pan. Praeiviai, kurių tarpe buvo ir nemaža amerikiečių turistų, šaukė demonstrantų adresu "Keliaukite namo!", "Chomeini yra pasiutėlis!". Policija neleido demonstrantams išeiti iš parko ribų, tuo sukliudydama jiems maršą į JAV ambasadą.

Porto Riko saloje, kuri yra JAV teritorija ir kur yra įsteigta stipri amerikiečių laivyno bazė, pastarosiomis dienomis du kartus buvo iš pasalų užpulti ten esą karių daliniai. Tos bazės buvimas labiausiai nepatinka Maskvos imperialistams, kurie su Kubos agentų pagalba braunasi į centro ir pietų Amerikos kraštus. Negalėdami kitaip nieko padaryti, bolševikų agentai kursto vietos nacionalistus kelti ten neramumus. Gyventoju dauguma laisvu balsavimu ne syki pasisakė už dabartinę padėtį, t. y., likti amerikiečių globoje.

New Yorke mirė arkivyskupas Fulton J. Sheen, sulaukęs 84 metų. Mirė ištiktas širdies smūgio. Velionis buvo garsus su nuolatinėmis radijo ir televizijos programomis, kurių pastoviai klausėsi apie 5 mil. žmonių. Velionis buvo gimęs Illinois ūkininkų šeimoje.

ŠACHAS VIS DAR BENAMIS.

BENDRAS ŠVENČIŲ DŽIAUGSMAS TESUJUNGIA MUS BENDRAM
DARBUI DĖL LIETUVOS. KALĖDOSE TIKIME- KAD DANGUS PADĖS
PASIEKTI NAUJO LIETUVOS LAISVĖS UŽGIMIMO, O NAUJIEJI 1980
METAI BUS NAŠESNI IŠLAISVINIMO VAISIAIS.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

TRUMPAI IŠ VISUR

Lapkričio 11 d. Lenkija paminėjo 61 metų nepriklausomybės paskelbimo sukaktį. Nemažai patriotų buvo areštuota.
Prancūzijos La Monde paskelbė, kad jų prezidentas už pagelbą Graikijai ištotti į Europos bendrą rinką, lengvomis sąlygomis gavo Graikijoje pirkti 1500 akrų geros žemės.
Sovietų Sąjunga prie Irano sienos koncentruoja kariuomenę ir laukia progos, pagal savitarpinę karinę sutartį, užimti Iraną.
George Meany, unių prezidentas, pasitraukė iš pareigų. Vietoje jo išrinktas Lane Kirkland.
Kom. Kinijos ideologinė kova su Sovietų S-ga švelnėja.
Klevelando miesto burmistru išrinktas 43 metų lietuvių draugas G. Voinovich.
Užsieniuose studijuoja 2230 kom. Kinijos studentų.
Reaganas pasisakė prieš SALT II sutartį ir už glaudesnius ryšius su Kanada ir Meksika.
Daug iranėčių prašo JAV politinės globos.
Kai kurios valstybės, sekdamos JAV atsisako pirkti Irano naftą.
Nustatyta, kad prez. Carteris buvo anksčiau išpėtas apie Chomeini nutarimą okupuoti JAV ambasadą Irane.
Italijos teroristus sovietų ginklais aprūpina Palestinos teroristai.
JAV, vietoje Irano, daugiau naftos pirkis iš Saudi Arabijos.
Pirmą kartą Švedijos istorijoje sosto įpėdiniu paskelbta moteris-princesė Viktorija, o ne jos jaunesnis brolis Carl.
Lytinėmis ligomis sergančių Chicagoje yra kelis kartus daugiau, negu kituose JAV miestuose.
Žaisdamas su degtukais 4 metų berniukas Ohio padegė namus, kur sudegė 14 žmonių.
Keturi milijonai Kombodijos gyventojų teturi 50 gydymojų.
Illinois švietimo taryba neturtingiems moksleiviams paskyrė 196 mil. dolerių.
Čikagos burmistrė J. Byrne paleidžia vis daugiau tarnautojų, bet su aukštu atlyginimu priėmė savo dukrą.
Egipte paskelbta, kad prezid. Sadatas 1980 m. kovo mėn. lankysis JAV.
Keleivinis Pakistano lėktuvas sudužo ir žuvo 157 maldininkai.

Khomeini ragino islamo tautas sukilti prieš JAV ir Izraelį. Įpatingą dėmesį jis kreipia į Pakistano kariuomenę.
Pabėgęs Lenkijos pulk. M. Galeniewski tvirtina, kad Chomeini jau 1950 m. buvo Sovietų Sąjungos agentas.
Kom. Kinijos ambasadorius Filipinuose pasakė, kad jo valstybė ir karinė intervencija paremtų Tailandą ir kitas valstybes, jei jas pultų Vietnamas.
Kubos diktatorius F. Castro apdovanojo keturius portorikiečius, kurie kėsinosi nužudyti prez. Trumana.
Kom. Kinija paskelbė, kad 1976 m. per žemės drebėjimą žuvo 240,000 žmonių ir apie 200,000 liko sužeistų.
Iranas uždarė savo konsulatą New Yorke, Los Angeles, Chicagoje ir Houstone.

Nors JAV paštas per paskutinius metus davė 470 mil. dol. pelno, numatoma pabranginti laišku ir siuntinių persiuntimą užsienius.
Egiptas, Sinajaus dykumoms drėkinti ėmė kasti už 224 mil. dol. kanalą.
Pietų Korėjoje paleisti politiniai kaliniai.
N. Zelandijos lėktuvo avarijoje žuvo 257 asmenys, tarp jų 21 amerikietis.
Serbų laisvės kovotojas N. Kavaja, už lėktuvo užgrobia, N.Y. nuteistas 40 metų.
Vis dažniau Vietnamo kariai pažeidžia Tailando teritoriją, dėl ko kom. Kinija griežtai išpėjo Vietnamą.
Šveicarija perka JAV 207 automatinės patrankas už 460 mil. dol.
Baltimorėje suimti 8 iranėčiai su ginklais ir planais.
Pasaulio gražuolė išrinkta 21 metų Gina Swainson, Wisconsin universiteto studentė.
Carteriui perėmus prezidentūrą buvo 352 000 federalinių tarnautojų, o dabar yra 365 000.
JAV uostų darbininkai nepakrauna laivų, plaukiančių į Iraną.
Spalio mėn. Sovietų S-ga po žeme išbandė dvi branduolinių bombas.
Penki lenkų sportininkai, buvę Olandijoje, pasiliko Vakaruose.
JAV Nevadoje įvykdyta mirties bausmė masiniam žmogžudžiui Jesse Bishop.
Japonijos politikai skelbia, kad Sovietų S-ga taikosi užgrobti vidurio rytų naftą.
Kom. Kinijos premjeras Bonoje pareiškė, kad Sovietų S-ga iš Japonijos pagrobtose salose laiko moderniškai ginkluotą divizioną karių.
Tailando teritoriją vis perskrenda Sovietų S-gos karo transporto lėktuvai, kurie veža ginklus Vietnamui.
Japonijos vyriausybė rengiasi visiems krašto gyventojams įvesti sveikatos draudimą.
Sovietų S-ga Rytų Vokietijoje laiko 20 karui paruoštų divizionų.
Komunistų valdžia vis daugiau turistų leidžia įvažiuoti į Kiniją.
Brežnevas pasirašė sutartį su Pietų Jemenu, pagal kurią Sovietų S-ga galės siųsti į P. Jemeną savo agentus, patarėjus ir karius.
Amnesty International paskelbė, kad Sirijoje 9 politiniai kaliniai mirė nukaninti.
Švedai pastebėjo prie Kaspijos jūros naują požeminį branduolinių sprogimą.
Į JAV atbėgo laivu 22 kubičiai, kuriems suteikta globa.
Sovietų S-ga šiemet jau pirko JAV 15 mil. tonų javų.
JAV ir Egiptas pasirašė karinio bendradarbiavimo sutartį.
Brežnevas siūlo kai kurių pakaitų, bet nesutinka mažinti savo karių skaičių Lenkijoje ir Čekoslovakijoje, aišku ir Pabaltijo kraštuose.
Japonijoje įsteigta 100 000 metinė taikos premija ir ji pavesta administruoti UNESCO.
Rytų Vokietijos spauda rašė, kad JAV ambasada Irane buvo šnipų lizdas.
Jungtinės tautos priėmė rezoliuciją, kad iš Kombodijos būtų išvesti Vietnamo kariai.

SANDARA

LITHUANIAN NEWSPAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone YArds 7-4789

SANDAROS REDAKCIJA

Redaktorius: G. J. Lazauskas
Redaktoriaus pavaduotojai: P. Bružas,
E. Boreika, Ign. Andrašiūnas
Skyrių redaktoriai: Janė Bajerčienė,
B. Brazdžionis,

Redakcijos nariai: P. Venclova, Juo-
zas Kapačinskas, K. Tautkus.
Redakcijos telefonai: (312) 927-4789
arba (312) 543-8198

SANDAROS ADMINISTRACIJA

Administratorė: Edita Rimkienė
Ekspeditorius: Stasys Dagys
Administracijos telefonai:
(312) 927-4789 Pirmadienį, Antradienį
ir Trečiadienį 10 val - 12 val.
ir 1 val - 6 val. p.p.
Kitu laiku, esant svarbiam reikalui,
galima skambinti (312) 543-8198.

SANDAROS BENDRADARbiai

Dr. Alg. Budreckis, Alg. Budreckas, Jonas
Bernotas, Vladas Bajerčius, Bronius
Bajerčius, Aleksandras Chaplikas, Po-
vilas P. Dargis, Alena Devenienė,
Pearl Jasis, Ona Jonikienė, Alfonas
Giedraitis, Zlgmas Gura, K. Baltruok-
nis, J. Krasinskas, Teodora Kuzienė,
adv. Charles Kal, Jonas Kutra, M.
Mackevičius, Vyt. Mačys, L. Obolėnas,
P. Petrušaitis, Juozas Ruokis, Juozas
Skėivys, A. Sukauskas, Vyt. Širvydas,
P. Sulas, M. Tamulėnas, P. Turūta, Are-
jas Vitkauskas, Jurgis Žilinskas,
Vikt. Motušis, St. Paulauskas ir kt.
Fotografai: Ciprijus Genutis, M. Nagys,
Juozas Tamaševičius, V. Noreika.

TALKININKAI, kurie norėtų bet kuo pri-
sidėti prie Sandaros darbų, prašomi
pranešti red. ir adm. telefonais.

SUBSCRIPTION RATES:

In The United States per year \$7.00
In Foreign Countries per year \$7.00

UŽSAKYMŲ KAINA:

Suvienyotose Valstybėse metams \$7.00
Užsienyje metams \$7.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of
staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not
be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

VLIKO SEIMAS

Baltimorėje, š. m. gruodžio 8 - 9 dd.
VLIKo Seime dalyvavo 34 atstovai ir
70 registruotų svečių, neregistruotų
apie 30. Kanados Tautos Fondo atsto-
vas įteikė \$ 35,000 aukų, daugiau ne-
pereitais metais. Rezoliucijos ir kt.
bus paskelbta vėliau.

LIETUVOS ATSTOVO DR. S. A. BAČ-
KIO SVEIKINIMO ŽODIS VLIK'o SEI-
MUI BALTIMORĖJE 1979. XII. 8 d.

Malonu man yra pasveikinti LTD ir
savo vardu VLIK'o Seimą, susirinkusį
apsvarstyti ir aptarti, kaip geriau tin-
ka veikti dabartinėse aplinkybėse Lietu-
vos laisvės ir nepriklausomybės atgavi-
mo reikalu.

Dalyvauju čia VLIK'o pirmininko dr.
K. Bobelio, kvietimu, prisimindamas,
kad VLIK'as savo 1944. II. 16 dienos de-
klaracijoje (p. 9) yra pareiškęs, jog
" ... palaikys glaudžius ryšius su Lie-
tuvos pasiuntinybėmis ir konsulatais."
Dabar tas VLIK'o pareiškimas yra ypa-
čiai prisimintinas turint galvoje Lietu-
vos valstybės įstaigų šiandieninį egzis-
tencijos faktą ir jų valstybingumo reikš-
mę šalia rūpinimosi išlaikyti tautinę są-
monę. Kaip žinote, klausimas yra, ar
galima patikrinti Lietuvos Pasiuntinybės
Washingtono bei LTD tolimesnę egzisten-
ciją, kada pasibaigs Lietuvos fondai, iš
kurių ligšiol buvo išlaikomos oficialios
Lietuvos valstybės įstaigos - pasiuntiny-
bės ir konsulatai, kaip nepriklausomos
Lietuvos liudininkai. Jei tai bus neįma-
noma padaryti - praktiška pasėka bus ta,
kad Lietuvos valstybės vardas pranyks
užsienyje iš dipl. bei konsularinių ir ki-
tokių oficialių sąrašų. LTD tikisi visų
lietuvių pasisakymo ir paramos spren-
džiant šį klausimą. LTD egzistencijos
klausimas nėra vien lietuvių garbės rei-
kalas, bet tai yra Lietuvos valstybinio
tęstinumo interesas. Valstybingumo idė-
ja yra svarbi. Ją reikalinga išlaikyti gy-
va ir konkrečia.

Gyvename labai pavojingame pasauli-
nės konjunktūros laikotarpyje. Įvykiai ei-
na greit. Padėtys yra tokios, kad atrodo
viskas yra reliatyvu. Todėl mūsų visų
veikla turi būti giliai ir gerai apsvarsty-

ta. Svarbu yra išvengti klaidingų padėties
įvertinimų bei klaidingų išvadų vertinan-
tįvykius bei faktus, kad nebūtų padaryti
klaidingi žygiai.

Lietuvos okupantas Sov. Sąj. labai ra-
finuotai ir sistematingai siekia ne tik pa-
vergtus mūsų tautiečius priversti būti
jos tikslų bendrininkais, bet ji supa ir
visą Europą taip, kad atsiribotų nuo JAV
ir eitų neutralumo "susuominimo" keliu
detente ir taikos žūkiu. Mūsų veiklos pla-
nuose tai negali būti pamiršta, nes dau-
gelis vyriausybių labai jautriai prisime-
na Sov. Sąjungos vaidmenį ir mums te-
pagelbsti tiek, kiek tai joms atrodo ne-
pakenks jų santykiams su Kremliumi. Pas-
kiausias pavyzdys - Vl. Česiūno atvejis.
JAV ir Šv. Sostas drąsiausiai ir palan-
kiausiai mūsų atžvilgiu laikosi. JAV ad-
ministracija ir Kongresas ir visuomenė
nuolatos pareiškia mums savo palanku-
mą. Paskiausi faktai - GIST 1979m. lie-
pos mėn. "THE BALTIC REPUBLICS :
US POLICY" ir Atstovų Rūmų H. Con. Res.
200. Jo šventenybė Popiežius Jonas Pau-
lius II š. m. spalio 2 d. savo kalboje J. T.
pabrėžė: " ... aš tikiuos, kad visos tau-
tos, net mažiausios, dargi tos, kurios
nesinaudoja pilnu suverenumu ir tos, ku-
rių suverenumas jėga buvo išplėstas, su-
sitiks lygybės pagrindais su kitomis J. T.
organizacijose." Abejojimo nėra, kad Po-
piežius sakydamas " ... tautos ... kurių
suverenumas jėga buvo išplėstas " turė-
jo galvoje Baltijos valstybes, kada daug
valstybių vyrų dėl detente ir dialogo su
Sov. Sąjunga nedrįsta taip pasakyti.

Pavergtieji mūsų tautiečiai tėvynėje
su didžiausia rizika leidžia pogrindžio
rašinius. Ten yra ir Lietuvos grupė Hel-
sinkio susitarimų vykdymui remti nuo
1976. XI. 25 d. ir yra Tikinčiųjų Teisėms
ginti Katalikų Komitetas, įsikūręs 1978.
XI. 13 d. Šiemet rugp. 23 d. Maskvoje
nepaprastai drąsiai pasireiškė 45 Pabal-
tiečiai (ju tarpe lietuvių dauguma). Jie
vakarų korespondentams įteikė raštą, ku-
riuo kreipiamasi į Didž. valstybes ir rei-
kalaujama Pabaltijo valstybės laisvės
ir nepriklausomybės atstatymo. Pabalti-
jo valstybių dipl. atstovai JAV tai parė-
mė ir pateikė rašto tekstą J. T. Organi-
zacijos gen. sekretoriui.

Tai visa prisimenant veikina taip, kad
mūsų tautiečiai krašte jaustų, jog jų ko-

POVILAS P. DARGIS

POVILAS IR GERTRUDA DARGIAI
linki linksmų švenčių ir laimingų Nau-
jųjų metų visiems SLA, TMD na-
riams, sandariečiams ir visiems geros
valios tautiečiams, dirbantiems savo
organizacijos ir Lietuvos išlaisvinimo
labui. (Pittsburgh, Pa).

va už laisvę ir žmogaus teises mes VIE-
NINGAI, ENERGINGAI IR RYZTINGAI už-
sienyje remiame ir skelbiame. VIENIN-
GUMAS mūsų veikloje yra esminis fak-
torius mūsų veiklos sėkmės.

LTD visuomet ejo su visa tauta ir su
išėivija. Ji siekė ir sieks, pagal galimy-
bes, kad visi sutartina dirbtume ir ei-
tume Lietuvos laisvės ir nepriklausomy-
bės atstatymo keliu.

GERIAUSIA ŠVENTĖMS DOVANA

Laukdami Kalėdų švenčių ir Naujųjų
Metų, kiekvienais metais sukame galvas
ką geriausio padovanoti savo mylimie-
siems. Kai kada atspėjam, kas jiems
patinka ir sužinome, kas reikalinga, bet
kartais - ir pro šalį prašaujame; pado-
vanojame tą, ką jau turi, arba padova-
nojame tokią dovana, kuri jų nedžiugina.
Šiandieninės kainoms iškilus iki pa-
dangių, susidaro ne tik problema, bet
tiesiog galvosūkis.

ALEKSANDRAS CHAPLIKAS

SANDAROS c.v. Ekz. vice-prezidentas
ALEKSANDRAS CHAPLIKAS linki visiems
sandariečiams, TMD ir SLA nariams,
o taip pat visiems Amerikos lietuviams
GERŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ
METŲ !

Yra, tačiau, dovana, kuri šiemet yra
pusiau pigesnė negu paprastai kainuotų.
Toji dovana taip pat nepaprastai naudin-
ga ir reikalinga, svarbiausia, kad tokią
dovana gavusis niekad jos nepamirš. Ta
nepamirštoji dovana, tai Susivienijimas
Lietuvių Amerikoje ! - Įrašyk savo arti-
muosius: žmoną, sūnų, dukterį, pusbro-
lį, pusseserę ar kitą artimą giminę! Įra-
šyk į Susivienijimą savo prietelius ar
prietelkas.

Įrašyk ypatingai gerom sąlygom d a -
b a r, nes dabartinio vajuos metu Susivie-
nijimas Lietuvių Amerikoje duoda 50 %
nuolaidą nuo pirmųjų metų mokesčių ir
nereikalauja sveikatos patikrinimo.

Susivienijimas įsteigtas 1886 m. ir su-
darytas iš jau tais laikais veikiančiųjų
lietuvių organizacijų. Tų organizacijų vie-
nos klestėjo, augo, kitos atskirai veik-
damos silpo, merdėjo. Bet kaip susivie-
nijo - visos sustiprėjo. Pamatė - kokius
milžiniškus darbus galima atlikti visiems
veikiant bendromis jėgomis.

Susivienijimas yra nepartinė, nepoli-
tinė, ne sektinė visų lietuvių organiza-
cija. Susivienijimas yra fraternalinė, sa-
višalpos broliui-sesei viso keriopos pa-
gelbos teikianti lietuvių tikroji bendrija.

Tad linkėdami savo mylimiesiems
linksmų švenčių palinkėkime jiems šven-
čių praktiška dovana - juos įrašykime į
Susivienijimą Lietuvių Amerikoje.

Povilas Dargis
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
prezidentas

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

Adv. Charles P. Kal

2649 West 63rd Street, Chicago, Ill.

NORĖTUME, KAD GEROS VALIOS LIETUVIŲ
TARPE GYVUOTŲ VIENYBĖ, STIPRYBĖ IR
BROLYBĖ, KAS YRA REIKALINGIAUSIA
YPATINGAI ŠIUO MOMENTU. TIK TADA MES
GALESIME PASIDIDŽIUOTI, KAD ESAME
LIETUVIAI.

Charles P. Kal, Darwin Kal ir Helen Kal.

Linksmiausių Kalėdų Švenčių Laimingų Naujų Metų! Visiems Chicagos Lietuviams

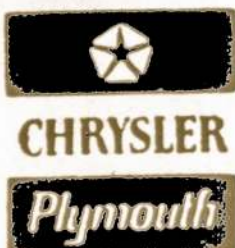
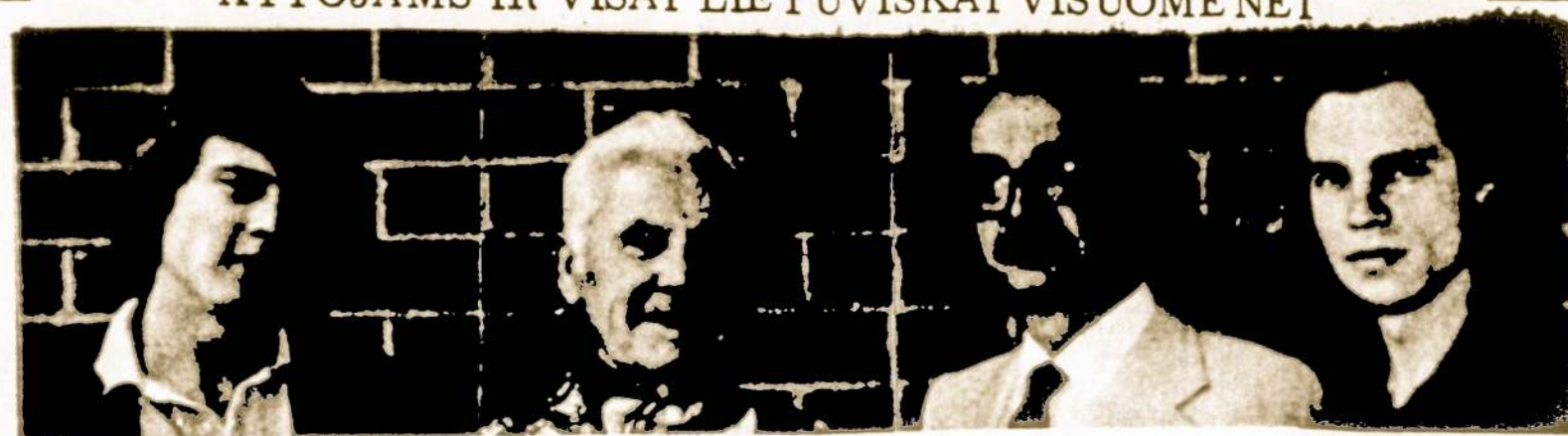

S. L. A. 134-TA MOTERŲ KUOPA Valdyba ir narės

LINKSMŲ KALĖDŲ ir LAIMINGŲ

NAUJŲJŲ METŲ

LINKIME VISIEMS MŪSŲ KLIENTAMS, MUZIEJAUS LAN-
KYTOJAMS IR VISAI LIETUVIŠKAI VISUOMENEI

Since 1933

CHICAGO'S OLDEST
CHRYSLER-PLYMOUTH DEALER PHONE: 847-1515

BALZEKAS MOTOR SALES

4030 South Archer Avenue
Chicago, Ill.

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptar
nauja taupymo ir namų
paskolų reikalais visas
mūsų apylinkes. Dėko-
jame Jums už mums
parodytą pasitikėjimą.

Mes norėtum būti Jum-
naudingi ir teityje

Sąskaitos apdraustos iki
\$40,000.00

FRANK ZOGAS
President

& LOAN ASSOCIATION
4040 Archer Avenue
Chicago, Illinois 60632
Phone: 254 4470

Ir 8929 So Harlem Ave.,
Bridgeview, Illinois 60455
Tel 598 9400

5 1/2%

paid quarterly
4 Year Savings
Certificates
Minimum \$5,000

7 1/2%

All accounts com-
pounded daily -
Passbook Savings

Kaip Stasys Baras su policija norėjo mane išmesti iš Jaunimo Centro

BIRUTĖ KEMEŽAITĖ

1979 m. gruodžio 8 d., šeštadienį vakare, kada turėjo įvykti iš okup. Lietuvos komunistų atsiųsto sol. Vaclovo Daunoro koncertas, aš nuvykau į Tėvų Jėzuitų Jaunimo Centrą. Prie Centro su plakatais rankose tvarkingai demonstravo mano bendraminčiai. Jų buvo labai daug. Esant šaltam orui, jie demonstravo pasikeisdami, leiddami vieni kitiems pasėdėti ir apšilti automašinos. Tarp daugelio plakatų buvo ir toks. Jėzuitams negarbė, jie globoja KGB.

Pasikeitusių keliais sakiniams su demonstrantais, aš nuėjau į Jaunimo Centro vidų. Ignoruodama prie salės durų stovinčius prižiūrėtojus, žengiau porą žingsnių salės vidun ir apsidairiau. Dešinėje salės pusėje sienos viršuje kabėjo tiktai didieji dail. St. Ušinsko paveiksliai, bet jų apačioje nebuvo Lietuvos prezidentų portretų. Salėje nebuvo nei vyties, nei vėliavų. Prižiūrėtojas p. Vaičaitis manęs paprašė bilieto. Aš jam atsakiau, kad į sol. Daunoro koncertą neisiu ir tuojau paklausiau: "Kodėl jūs nuo sienos nukabinote Lietuvos prezidentų portretus, ar okup. Lietuvos komunistai jums tokį įsakymą davė?" Vaičaitis mandagiai aiškino, kad, būk tai, dėl vykusių salės remonto tie paveiksliai buvo nuimti. Koks negudrus pasiteisinimas! Jeigu tie didieji dail. Ušinsko paveiksliai "remontui" netrukdyt, tai kaip galėjo man trukdyti ten pat kaboję kitoki paveiksliai? Arba, jeigu įant tos sienos buvo sugrąžinti bereikiškiai dail. Ušinsko paveiksliai, tai kodėl nebuvo sugrąžinti nuimti ("dėl remonto") Lietuvos prezidentų portretai? Po to p. Vaičaitis koridoriuje pradėjo mane sekioti, stebėdamas su kuo aš kalbu ir stengdamasis nugirsti ką sakau. Netrukus prisistatė ir pagrindinis to vakaro šefas sol. Stasys Baras ir apsimetęs draugiškiu man ištiesė ranką pasveikinimui: "Ar ir tu į koncertą?" "Taip!" - su tokia pačia draugiška vaidyba sušukau. Tačiau S. Baro veido išraiška tuoj pat pasikeitė ir jis, painiodamasis, pradėjo skubotai berti žodžius. "Turi bilietą, parodyk bilietą, kur bilietas, - ir pasisukęs į čia pat stovintį Vaičaitį paragino, - patikrink jos bilietą". Aš jiems atsakiau, kad bilietai yra tikrinami tiktai prie salės durų, o aš dar nesiruošiu į salę eiti. Kontroliuodamas balso toną, Stasys Baras man įsakė apieiti Jaunimo Centrą, nes jeigu aš pati neišėsiu, tai jis mane išmes. Aš pasakiau, kad neišėsiu ir pasiūliau jam mane išmesti. "Aš tave išmesiu su policija!", - pakėlė balso toną Stasys Baras. "Išmesk", - su ironija pastebėjau. Netrukus S. Baras prisistatė su jaunu civiliniai apsirengusiu amerikiečiu ir angliškai jam pasakė, kad mane iš Jaunimo Centro išvartyt. Jaunuolis iš karto sumišęs žvelgė tai į vieną, tai į kitą, paskiau švelniai, nevertodamas jėgos man pasiūlė iš Jaunimo Centro išeiti. Aš pasipriešinau pareikalavama įrodymo, kad jis tikrai yra policininkas. Kai jaunuolis man parodė policininko žvaigždę, tada pareikalavau, kad jis įrodytų kuo aš nusikaltau, kad turėčiau iš Jaunimo Centro būti išmesta, ir, ne-laukdama atsakymo, įbedžiau pirštą į S. Barą pabrėždama, kad jis turėtų būti iš Jaunimo Centro išmestas, nes jis yra tas, kuris mane puola, ieško priekabių ir viešai kelia triukšmą. Stasys

Baras pabalęs iš pykščio suriko. "Ji yra komunistė!" Tik jūs pamanykite, kas ką komunistu vadina! Šalia stovėjusios ir būrelį susispietusios nusipudrinusios nosis, išsipusčiusios ponitės, mėgindamos paremti Barą, iš savo ryškiu raudonu pieštuku apibrėžtų "valgomųjų" į mane paleido (lietuvių kalba) salvę užgaulių žodžių. Pasisukusi į nežymiai besišypsantį policininką pataisiau, kad ne aš esu komunistė, bet jis pats, S. Baras yra komunistas. Stasys Baras skeryčiodamas rankomis tarp dviejų koridoriuje stovinčių kolonų, lietuviškai šaukė, kad aš turiu teisę, atseit, jis man leidžia, Jaunimo Centro koridoriuje vaikščioti tiktai iki tų kolonų, o už jų salės pusėn, jo įsakymu, neturiu teisės žengti nei žingsnio. Tačiau aš vaikščiojau visu koridoriu popierio lape užrašinėdama pavardes man žinomų asmenų, kurie ėjo į Daunoro koncertą. Pastebėjusi paskui sekantį policininką, pareikalavau, kad jis pasifrauktų ir paliktų mane ramybėje. Tačiau maloniai šypso-damasis policininkas pareiškė pageidavimą su manimi pasikalbėti. Pasitraukus mums į nuošalesnę kertę, jis manęs paklausė, kas čia darosi, kas yra tie žmonės einantys į koncertą ir nie g-tvėje demonstruojantys? Jis sakėsi nieko nežinąs ir jam būtų įdomu gauti iš manęs žinių. Aš jam atsakiau, kad čia vyksta iš okup. Lietuvos komunistų atsiųsto solisto koncertas, kurį ruošia kolaborantai, kultūrinių ryšių su okupuotu Lietuvos kraštu šalininkai, o visi tie, kurie eina į tą koncertą tą kolaboraciją remia. O anie lauke demonstrantai yra antikomunistai ir antikolaborantai, bešališkos kovos už nepriklausomą Lietuvos atstatymą kovotojai. Jis nustebęs manęs paklausė, kodėl lietu-viai, kurie pabėgo nuo Lietuva okupuotųjų komunistų, dabar su jais bendradarbiauja ir meža kultūrinius ryšius? Aš truketelėjau pečiais pabrėždama, kad mums, antikolaborantams, taip pat toks jų elgesys yra sunkiai suprantamas, kad aš galvoju, jog jie tai daro grynai oportunistiniu tikslu, tik dėl sau naudos. Tas policininkas su didele užuojauta pastebėjo, kad lauke yra labai šalta ir teiravosi, ar tie demonstrantai neturi užsidedę kokios ugnelės pasišildymui. Aš jam aiškinau, kad juos šildo karšta jų tėvynei meilė, kad šiuo metu jie negalvoja apie save, bet apie visą pavergtoje Lietuvoje likusią savo tautą, dėl kurios aukojasi.

Pažvelgęs į mano rankas, kuriose aš laikiau popierio lapą ir pieštuką, policininkas pastebėjo. "Jei esi korespondentė, tu turi teisę laikraščiuose parašyti viską, ką žinai ir galvoji..." Aš atsakiau, kad tik tam į Jaunimo Centrą atėjau ir su ironija pridėjau, kad Amerikoje ne tiek antikomunistai, kiek komunistai turi teisę reikštis ir pastarieji plačiai ta teise naudojasi...

Man buvo labai gaila, kai S. Baras, policininką pasikviesdamas pas save, mūsų draugišką pasikalbėjimą nutraukė. Negalėčiau atspėti, ką Baras tam policininkui pasakė, bet policininkas dau-

giau prie manęs negrįžo, tiktai iš tolo mane stebėjo, o visiems suėjus į salę, jis buvo pakviestas vidun.

Jaunimo Centro salė buvo pilnutėlė. Edvardas Šulaitis su žmona, atvykę gana anksti ir išlaukę iki visi sueis vidun, mėgino be bilietų salėn įsiveržti, bet nuo vienu ir kitų įėjimo durų buvo atstumti. Vyriausiasis tvarkdarys buvo sol. S. Baras, jis davinėjo įsakymus savo padėjėjams, kurių tarpe buvo keletas moterų. Prie to pačio stalo, kur buvo pardavinėjama sol. Daunoro koncerto programa, buvo pardavinėjama ir sol. Danos Stankaitytės išleista plokštelė. Daunoro koncerte dalyvavo beveik visos, išskyrus vieną kitą, Chicago lietuvių operos kolektyvas. Be to, atrodo, dalyvavo nemažai ir komunistinės "Vilnies" žmonių. Štai iš ko aš sprendžiu. Man išlipus iš autobuso ir pasukus 56-ja gatve į Jaunimo Centrą, paskui mane ėjo būrelis seno amžiaus vyrų ir moterų. Viena moteris su baimė išsitarė: "O jeigu kas atpažins, kad mes pažangieji..." "Tu kvaile, - jos žodžius nukirto vienas iš vyrų, - ant tavo kaktos neparasyta. Daunoris taipogi pažangusis, jis mūsiškis, todėl į jo koncertą tiktai pažangieji ir susirinks. Tokių kaip mes bus daugiausiai."

Štai keletas pavardžių dalyvavusių okup. Lietuvos komunistų atsiųsto sol. V. Daunoro koncerte: sol. Dana Stankaitytė, sol. Jonas Vaznelis su žmona, Vytautas Radžius, sol. Stasys Baras, Darius Lapinskas su žmona, Al. Vasaitis su žmona, Nerija Linkevičiūtė, Petras Petrutis, Nijolė Jankutė-Užubalienė su vyru, Algis Regis su žmona, Raimundas Lapas su žmona, Faustina Manelienė - Mackevičienė, dr. Leonas Kriaučeliūnas, Valdas Adamkus, Bradūnas, V. Naudžius su žmona, Č. Grincevičius su žmona, Balys Pakštas, Donatas Bielskus, dr. Balukas, Mečys ir Jonė Brūžai, Gradingienė su vyru, Z. Moliejus su žmona, R. Budrys su žmona, Kostas Motušis su žmona, Vaičaitis, Juknelis, Diminkis, Jurėnienė, Gaižutis, Antanas Juodvalkis, Šlajus, Ivašauskienė ir daug kitų.

Scena buvo perpus sumažinta, perskirta su užuolaida. Gal būt tam, kad solisto balsas geriau aidėtų į salę. Prasi-dėjus koncertui demonstrantai pradėjo skirstytis. Pažįstami mane nusivežė į reg. Lietuvių Bendruomenės su-ruoštas kūčias, nors nebuvau numačiusi niekur vykti. Kūčios vyko Šaulių Namuose.

Tenai, Tėvų Jėzuitų Jaunimo Centre, okup. Lietuvos solistas išėivius linksminno savo dainomis stengdamasis juos prisijaukinti ir stipriau su komunistais surišti kultūrinio bendradarbiavimo raiščių, kad po to, sugrįžęs į okup. Lietuvą, už šį nuopelną galėtų vėl dainuoti Vilniaus operoje, o čia, Šaulių Namuose, mes buvome dviasikiai sujungti su okup. Lietuvos kovojančia tautos dalimi, su pavergtos tėvynės kankiniais ir jos tragedija. Koks kontrastas!

Štai dar vienas įdomus faktas. Demonstruojantys man sakė, kad pro juos į sol. Daunoro koncertą eidamas Raimundas Lapas paklausė. "Ar jūs esate iš "Vilnies", ar iš "Gimtojo Krašto?" Jeigu tie demonstrantai būtų buvę iš vieno ar kito tų laikraščių, tai R. Lapui nebūtų reikėję statyti tokio klausimo, nes jis savo draugas būtų gerai pažinęs...

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS

● Lietuvos komunistų partijos centro komiteto organas "Tiesa" (leidžiamas Vilniuje), lapkr. 30 d. pirmame pusl. išidėjo Vytauto Laurušo (Lietuvos TSR kompozitorių sąjungos valdybos pirmininko) straipsnį "MŪŠŲ PAREIGA - DIRBTI LENINIŠKAI". Vyt. Laurušas yra tas pats, kuris vadovavo "tūristų grupei" iš okup. Lietuvos ir su savo 25 asmenų grupe lankėsi Chicagoje pas "Vilnies" raudonuosius ir Jaunimo Centre.

Vyt. Laurušas tame straipsnyje pažymi, kad draugo L. Brežnevo kalba CK plenumo "sujaudino Tarybų Lietuvos kūrybinius darbuotojus." Be to, kad "Mūsų kūryba turi padėti suldyti partijos žodį su gamybiniu entuziazmu, su komunistų ir nepartinių pastangomis". Toliau pasizada dirbti leniniško darbo metais, rūpintis nauju tarybinio meno suklestėjimu, kad sukurti kuriniai atspindėtų komunizmo kūrėjo žygdarbius.

● Grįžę iš okup. Lietuvos ir Lenkijos pasakoja, kad šiuo metu ypač jaučiamas didelis maisto trūkumas.

● Kun. Pranas Račiūnas, atvykęs iš ok. Lietuvos į Romą, vakarieniavo su popiežium.

***

Sekančią, gruodžio 9 dieną, sekmdienį į BALFo 35-rių metų sukakčiai atžymėti Čurlionio koncertą Marijos Aukštesniosios mokyklos salėje, sol. Stasys Baras neatsilankė. Iš tų Daunoro koncerte buvusių išėiviu, Čurlionio koncerte matėsi tiktai vienas - kitas, nors BALFas yra įstaiga, kuri stengiasi sušelpiti ir okup. Lietuvos lietuvius. Tai, štai, kokios rūšies kultūrininkai yra sol. Daunoro koncerto ruošėjai ir koks, vienašališkas, tiktai okupuotos Lietuvos komunistams naudingas, buvo Daunoro koncerto tikslas...

***

Nevieną nustebino dr. J. Adomavičiaus žestas, jo per "Naujienas" Vaclovui Daunorui perduota 20 dol. auka. Kodėl per "Naujienas"? Juk dr. Adomavičius savo auką Vaclovui Daunorui galėjo įteikti asmeniškai per koncerte dalyvavusius ALVUDO veikėjus, kad ir per Jonę Brūžienę. Bet, be abejo, asmeniškai įteikta auka nebūtų turėjusi laikraštinių pasigarsinimo...

***

Sekmdienį, gruodžio 9 d. Čurlionio koncerto pertraukos metu man teko girdėti žmones kalbant (iš pradžių maniau, kad anekdotas), kad okup. Lietuvos sol. V. Daunoro koncerto metu pro Jaunimo Centro didžiosios salės langą salės vidun įlėkė raudona plyta su kūjo ir piautuvo ženklais. Tačiau toji plyta negalėjo nulėkti toli, nes langus dengiančios sunkios užuolaidos sulaukė. Kalbama, kad tos storos medžiagos užuolaidos sulaukė ir krantančius išmušto lango stiklus, tiktai mažas gabalėlis užkrito šalia sėdinčiai Danai Stankaitytei ant rankos.

Sakoma, kad toji plyta koncerte ėjo iš rankų į rankas ir visi norėjo ją pamatyti. Buvę tame koncerte galėtų daug išsamiau apie šį įvykį papasakoti.

BALTIC BAKERY
Chicago, Illinois
4627 SOUTH HERMITAGE AVE Tel. LA 3-1510
2616 WEST 69th STREET Chicago, Illinois Tel. 737-6784
Savininkas JUOZAS ANKUS

E U D E I K I S
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

MAŽEIKA & EVANS
Laidotuvių Direktorai
6845 SO. WESTERN AVENUE
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
TEVAS IR SŪNUS
Laidotuvių Direktorai
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 West 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6
1410 South 50th Avenue, Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
Aikštė Automobiliams Statyti

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorų Asociacijos Nariai

PETRAS BIELIŪNAS
4343 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAJayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6872
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, ILL. 974-4410

PHILLIPS - LABANAUSKAS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138, 1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

KAS NAUJO CHICAGOJ

ir mūsų lietuviškose apylinkėse

ČIURLIONIO ANSAMBLIS CHICAGOJE

BALFo 35-rių metų sukakčiai atžymėti, 1979 m. gruodžio 9 d., Marijos Aukštesniosios Mokyklos salėje, buvo suruoštas LIETUVIŲ TAUTINIO MENO ČIURLIONIO ANSAMBLIO koncertas, kuriam vadovavo dirigentas, kompozitorius A. Mikulskis. Tai buvo nepaprasta neeilinio meno, lietuvių tautinės muzikinės kultūros šventė. Muzikinę apžvalgą duosime sekančiame Sandaros numeryje.

VLIKO VALDYBOS LAIŠKAS SANDAROS TALKININKAMS

Gerbiamieji,

VLIKO valdybos ir pirmininko vardu prašau priimti tikrą padėką už Jūsų š. m. spalio 30 d. raštu pareikštą pasitikėjimą.

Tokia moralinė pasipirtis visuomet paskatina nesigailėti darbo ir lengvina atsakomybės našta.

Džiaugiamės tolimesne Sandaros organizacijos ir jos laikraščio dėmesiu ir pastangomis ginant nepriklausomos Lietuvos Respublikos ir lietuvių tautos reikalus.

Su tikra pagarba,

Liūtas Grinius
Vicepirmininkas

1979 m. lapkričio mėn. 15 d.

- Iš ok. Lietuvos atvyko Marija Grubliauskienė su sūnum Edvardu.
- Įvyksiamie prieškomunistinių organizacijų suvažiavime Washingtone, kuriame iš lietuvių dalyvavo inž. A. Rudis ir dr. Vytautas Dargis, 2465 generolai ir admirolai pasisakė prieš SALT II sutartį.

Hildė Kuzienė

Julius Kuzas, jr.

JULIUS IR HILDĖ KUZAI, Chicagoje, ne tik dirba daug Sandarai, bet reiškiasi ir kitų organizacijų veikloje. Jie aktyviai dalyvauja Liet. Evangelikų Liuteronų Tėviškės parapijos vadovybėje. Čia nuotraukose juos matome kalbant Tėviškės parapijos rengimo progomis. (Nuotr. iš parapijos žurn. "Svečias")

LINKSMIAUSIŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

Laimingų Naujųjų Metų

Visiems draugams ir visiems Lietuviams

LINKI JULIUS KUZAS, JR.
Sandaros c.v.2-ras
vicepirmininkasHILDĖ KUZIENĖ
Sandaros c.v. išd.

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI

IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 4:00 - 4:30 val. po piet
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Tel.: HEmlock 4-2413

CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE ● INCOME TAX ● NOTARY PUBLIC
2951 W. 63rd Street
CHICAGO, Illinois 60629
Office — 436-7878
Res. 476-5633
VLADAS SIMAITIS, J. D.
Registered Broker

OFFICERS
THEODORA KUZAS
President
JUOZAS BAČEVICIUS
Executive Vice President
JOHN G. EVANS, JR.
1st Vice President
JULIUS R. KUZAS
2nd Vice President
CHARLES D. MACKE
3rd Vice President
ADOLPH BALIUNAS
Treasurer
BRUNO GRAMONT
Secretary
DIRECTORS
STANLEY BALZEKAS, SR.
BRUNO KLEMKA
CASIMIR G. OKSAS
VINCENT SAMASKA
VYTO SHUKIS
ANTHONY G. STAKENAS
JOSEPH P. STANAITIS
RAYMOND WERTELKA
HONORARY DIRECTORS
WILLIAM J. KARBEVA
PETER F. VILKELIS
FELIX RAUDONIS
CHARLES P. KAL
DR. KAZYS ŠIDLAUSKAS
FRANK ZOGAS
Legal Advisors

Linksmų Kalėdų Švenčių-
Laimingų Naujųjų Metų!LINKI:
LIETUVIŲ PREKYBOS RŪMAI

LITHUANIAN CHAMBER OF COMMERCE

OF ILLINOIS

"Serving the Community since 1933"

6529 S. KEDZIE AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60629
Phone: 778-2243
778-7835LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ Ir
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲLITHUANIAN NATIONAL
CEMETERY

LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ VADOVYBĖ

PRAŠOME APLANKYTI MŪSŲ KAPINES, PAMATYTI PUKIUS
PAMINKLUS IR PASIRINKTI VIETĄ SAVAM SKLYPUI. KAPINIŲ
PAREIGŪNAI SUTEIKS JUMS PAGEIDAUJAMŲ INFORMACIJŲ.

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY,
8201 South Kean Ave., JUSTICE, ILL. 60458

Telefonas: (312) 458 - 0638

1980 METŲ KALENDORIUS

TOMAS LABANAUSKAS, Phillips - Labanauskas laidojimo įstaigos savininkas yra įsigijęs specialius 1980 metų kalendorius kurie primena Popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymą Chicagoje. Juos galima nemokamai gauti Phillips - Labanauskas įstaigos raštinėje, 3307 So. Litanica Ave.

Kalendoriaus viršelyje yra labai gražus spalvotas šventojo Tėvo portretas. Portretas tinkamas įrėminti.

IŠNUOMOJAMAS BUTAS

Bridgeporto apylinkėje išnuomojamas keturių kambarių butas.
Teirautis telefonu:
YA 7 - 1953.

GERIAUSIA KALĖDINĖ DOVANA

Sol. Birutės Kemežaitės operų arijų ir lietuvių kompozitorių solo dainų plokštelės yra geriausia kalėdinė dovana savo artimiesiems.
Plokštelė "Operų Arijų Rečitalis" (su Romos Operos Simfoninio Orkestro palyda) kainuoja 7.00 dol.
"Lietuvių Kompozitorių Solo Dainos" plokštelės kaina 6.00 dol.
Šias plokšteles galima gauti pas platintojus:
MARGINIUOSE, 2511 West 69th St., Chicagoje.
Pas Joną Kavaliauską, 6437 So. Washtenaw Ave, Chicago, Ill. 60629 telefonas - 778-5091.
SANDAROJE, 840 West 33rd. St. Chicagoje, Ill. 60608, darbo valandomis (pirmadieniais, antr. ir trečiadieniais)

AUKOS "SANDAROS"
SPAUDOS FONDUI

\$ 30.00 Patricia Gloveckas, Sun City, Cal
\$ 20.00 Lietuvių Pensininkų S-ga, Chgo. I
\$ 11.00 Antanas Lankutis, Lemont, Ill.
\$ 10.00 Stasys Dagys, Chgo. Ill.
\$ 10.00 Antanas Piktuzis, Chgo. Ill.
\$ 5.00 Balys Girčys, Chgo. Ill.
\$ 5.00 E. Vilimaitė, Chgo. Ill.
\$ 3.00 E. Kibildis, Chgo. Ill.
\$ 3.00 S. Šmaižienė, Hot Springs, Ark.
\$ 3.00 Bronius Jaras, Kenosha, Wisc.
\$ 3.00 A. Masis, Chgo. Ill.
\$ 1.00 St. Valaitis, Kenosha, Wisc.

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio
9 val. vakareVisos laidos iš WOPA 1490 AM BANGA.
ST. PETERSBURGE: 12 val. 30 min.
WTIS 1110 AM BANGA.

Adresas: 2646 West 71-st St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

ENGLISH section

One of many intricate straw ornaments made by BERNICE KASARSKI. It takes several hours to make one. (Photo: Kazys Norvilas)

LITHUANIAN CHRISTMAS ORNAMENTS

Every year more and more people are decorating their Christmas trees with their own home made ornaments. Among the many ways to make them one of the most popular methods is to make them from paper or plastic drinking straws. This method is a revival of a pre-World War I lithuanian tradition. At that time the ornaments were made from dried rye or wheat straw.

CHRISTMAS CARDS

Christmas cards had their beginning about a hundred-odd years ago while most of the other festive customs go back many centuries, some even beyond the birth of Christ. Christmas cards were introduced in United States by Louis Prang, a Prussian lithographer-artist, whose European-printed designs went on sale in Boston in 1874. Since then billions of cards have been mailed in this country. Some of these cards were just post cards and then they were decorated with lace and ribbons and also changed in size and form.

Pearl Jasis

CHRISTMAS TREE - O TANNENBAUM!

Many countries claim to have started this custom. Ceremonial worship of trees in ancient rites almost certainly led to decoration of trees in connection with celebrating the coming of the Christ child. German immigrants who had set up trees in their homes at Christmas brought the custom to this country, where it won quick acceptance.

What an important part of our festivities is the Christmas tree with its beautiful green branches, colored lights, decorations and gifts! The tree did not become a part of the Christmas festivities until the time of Luther. As a Christian symbol it became very popular through Germany even to this day. The stirring melody of "O Tannenbaum" is very familiar in America where several states have adopted it for their official state song. Best known is "Maryland My Maryland".

Pearl Jasis

ON OUR LITHUANIAN WAVE LENGTH

Some of the older generation of American Lithuanians commemorated in a somewhat modest manner the 40th anniversary of the death of a premier of Lithuania, MYKOLAS SLEŽEVIČIUS, the leader of the second largest political party, the Valstiečiai - Liaudininkai, or Farmer Populists. This party of Lithuania, ever since the establishment of Sandara among American Lithuanians in 1914, maintained close fraternal ties with it and its leaders. In fact, when the 17 Dec 1926 upheaval ousted Sleževičius as premier, the officers of the American Lithuanian Sandara, consisting of A. B. Strimaitis, a former Secretary General of the Lithuanian Alliance of America, K. J. Paulauskas, a publisher of the satyric journal Rimbas, K. J. Jurgeliūnas, a sturdy democratic leader of Brockton, Mass., and A. Ivas of Boston, who was active in the movement to liberate Klaipėda, adopted a resolution defining the organization's stance, which declared: "The upheaval was the work of clerical Rightist groups without any clear or important reasons, executed just

MYKOLAS SLEŽEVIČIUS 1937 m.

to satisfy their partisan longings. Its perpetrators trampled the Constitution of Lithuania, therefore. Sandara denounces them and does not recognize, nor will ever recognize, the Government they formed as legal."

After the death of Sleževičius at Kaunas 14 Nov. 1939 a group of American Lithuanians, who personally knew the premier and leader, got together a 346 page book "Mykolas Sleževičius" published 1954 by Terra at Chicago in 1,000 copies. Here eleven authors tell us what they remember about this outstanding Lithuanian political leader, who particularly distinguished himself toward the end of World War I when the Lithuanians were building up their independent state. The best characterization of him, however, comes from the pen of a Chicago American Lithuanian of the pre-1914 generation, Bronius Kazys Balutis, who, after successfully editing the Chicago weekly Lietuva and publishing a precise map delineating the Lithuanian - Polish language borders in the pre-1914 Suvalkai region (this map was later used by the Lithuanian General Staff to make up its strategic map of Lithuania), entered the Lithuanian diplomatic service and became Lithuania's ambassador both at Washington and London.

In a 1951 book which I edited for Joseph Bachunas of Sodus, Mich. Balutis reminisced: "Carlyle once said - I am their leader, therefore, I must follow. Both Woodrow Wilson and Franklin D. Roosevelt expressed themselves in a similar vein, declaring that a nation's leaders cannot go forward faster than its citizen body. This means, the leader doesn't lead but follows his people. In politics this seeming, at first glance, absurdity, is not rare. It applies in a particular manner to Sleževičius of Lithuania, who never marched too far ahead of his fellow citizens, but mostly stood equal in the ranks. Such a tactic, apparently is dictated by two reasons. The first is a broad and deep liberalism (one should say, democracy) on the part of a leader who sincerely believes that the voice of the people is God's voice. The second reason is the wise political decision based on the folk saying that one cannot jump higher than one's belly button. Sleževičius was a man without guile or scheming, permeated by lofty sentiments. Therefore, I think, his leadership was guided by the deep conviction that the voice of the people is, really, the voice of God."

Vyt. Širvydas

FIRLET

I planted a firlet sweet,
Between our home and street,
In flower garden small.
Away from peaceful grove,
As I'm from Nemunėlis,
That I recall with love...
May it rise its head high,
To eternal blue sky,
It will remind me every day,
Of the essence of hay,
Whispers of Pažaimenis -
Waves of wheat and rye,
Crickets and moonlight clear,
Fresh scent of fir and pine -
Songs of gay girls and boys -
Lithuania, birthland of mine.

Nadas Rastenis

NINA URBONAS

with some of her beautiful ornaments, with new and creative designs. (Picture - Balzekas Museum)

● THE BALZEKAS MUSEUM OF LITHUANIAN CULTURE (4012 Archer Ave. Chicago) will present an outstanding exhibit of etchings by M. Giedrė Žumbakis, December 16, 1979 to January 18, 1980.

Art gallery hours are 1:00 to 4:00p.m. seven days a week.

This will be among the first of many interesting exhibits the Museum is planning for 1980 by various Lithuanian artists.

SUGGESTION FOR THE CHRISTMAS GIFT:

a subscription of SANDARA for your neighbors, friends, relatives (near or far), co-workers, girl friend, boy friend and club or organization members. Some Lithuanian organizations subscribe SANDARA for its members.

Looking for books about Lithuanian in English? Write to:

Lithuanian Days Bookstore
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90029

LITUANUS

\$ 10 per year

LITUANUS

6621 S. TROY ST.

CHICAGO, ILLINOIS 60629

LITUANUS Quarterly Journal of Arts and Sciences, the only ENGLISH language publication, represents the free-world viewpoint on the Lithuanian question.

Mieli SANDAROS skaitytojai ir bendradarbiai!

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratori p. Editai Rimkienei, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepimą ir SANDAROS parėmimą būsimė labai dėkingi.

Visos aukos skelbiamos Sandaroje. Jei jūsų adresas pasikeitęs, tai prašome pranešti mums ir seną ir naują adresą.

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 7 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol.
Iš viso..... dol.

(Nuo 1980 m. sausio 1 d. Sandaros prenumerata metams \$ 10.)

MANO PAVARDE.....

ADRESAS:.....

Apdraudų Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Bace Ins. Agency

Juozas Bacevičius
VALANDOS
Kasdiena 9 - 8 val. vakaro
Šeštadienis ir sekmadienis
9 - 4 val. po pietų

6529 So. Kedzie Ave.

- Chicago, Ill. 60629

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!
PAS VIENINTELĮ LIETUVI KAILININKĄ CHICAGOJE
Įstaigos: 263-5828
Namų: 677-8489
NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP. MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

3333 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608. Telef. 254-3320.
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. Telef. WA 5-2737.

Įvairių prekių pasirinkimas: automobiliai, Motociklai, šaldytuvai, maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALENTINAS

A MERRY CHRISTMAS AND A HAPPY NEW YEAR

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

TO ALL OUR CUSTOMERS FROM THE BOARD OF DIRECTORS, OFFICERS AND STAFF OF THE UNION FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

UNION FEDERAL CHICAGO MATTESON PALATINE

3430 S. Halsted St./Chicago, Ill. 60608/Phone 523-2800
4647 W. Lincoln Hwy. (at Lincoln Mall)/Matteson, Ill. 60443/Phone 747-4100
Countryside Mall: 1214 W. Northwest Hwy. (at Baldwin)/Palatine, Ill. 60067/Ph. 991-4800
Meadowbrook Mall: 2121 W. 63rd St./Downers Grove, Ill, 60515. Ph. 964 - 8400

Visiems draugams ir visiems Lietuviams

Linksmų Kalėdų

Laimingų Naujų Metų

TEODORA KUZAS 6840 South Artesian Avenue

Joseph F. GRIBAUSKAS Exec. - Sec.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

linki visiems taupytojams ir geros valios lietuviams

Saint Anthony Savings

1447 SOUTH 49th COURT • CICERO, ILLINOIS 60650 • 656-6330

Linksmų Kalėdų Švenčių

LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

LINKIU SANDAROS ŠTABUI VISIEMS SANDARIEČIAMS IR VISIEMS GEROS VALIOS LIETUVIAMS

Juzė Gulbinienė

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

President PETER KAZANAUSKAS Officers and Directors

- PETER KAZANAUSKAS STEPHANIE SIMONAITIS ANTHONY L. LAPINSKAS WALTER MISEVICH JOAN K. OKSAS WALTER J. PHILLIPS CASIMIR G. OKSAS MILTON S. ASH WALTER SWIATEK

Mutual Federal Savings and Loan

2212 W. CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZANAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7767

OURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

SERVING CHICAGOLAND SINCE 1905

Visiems Linkiu Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų

PETRAS KAZANAUSKAS, Pres.

Mutual Federal Savings and Loan Association

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

Tel.: 847-7747